

Marjanu Zupančiču v slovo

Letošnjo pomlad je slovensko arhivsko srenjo in še posebej sodelavce Arhiva Republike Slovenije užalostila vest, da je v 73. letu umrl Marjan Zupančič, naš nekdanji sodelavec in dolgoletni namestnik direktorja arhiva.

Marjan Zupančič se je rodil 18. novembra 1949. Po diplomu iz zgodovine in geografije na Filozofski fakulteti v Ljubljani (1973) je najprej na Kovinarski srednji šoli v Novem mestu poučeval zgodovino in geografijo. Leta 1975 se je zaposlil v Arhivu SR Slovenije, kjer je najprej opravljal dela in naloge arhivista v tako imenovani zunanji službi, od leta 1984 pa je bil samostojni svetovalec – arhivist za gradivo uprave po letu 1945. Leta 1987 je postal vodja odseka za gradivo uprave po letu 1945. Specializiral se je predvsem za valorizacijo dokumentarnega gradiva in strokovno obdelavo arhivskega gradiva uprave po letu 1945. Sodeloval je s številnimi ustvarjalci pri pripravi in prevzemih arhivskega gradiva v arhiv. Strokovno pa se je izpopolnjeval na mnogih domačih in tujih arhivskih posvetovanjih, tudi v državnih arhivih v Londonu in Edinburgu.

Dejavno je sodeloval tudi pri delu Arhivskega društva Slovenije: dve leti je bil tajnik društva, eno mandatno obdobje tudi član predsedstva Zveze arhivskih delavcev Jugoslavije. Konec sedemdesetih in na začetku osemdesetih let preteklega stoletja je sodeloval pri pripravi arhivskih posvetovanj in pripravi okroglih miz, predvsem na temo arhivskega gradiva pred prevzemom v arhiv. V drugi polovici osemdesetih let je bil član zvezne Komisije za gradivo pred prevzemom v arhiv. Pomembno vlogo je imel pri pripravi vodnika po Arhivskih fondih in zbirkah v arhivih in arhivskih oddelkih v SFRJ – SR Slovenija, izdanem leta 1984.

Konec osemdesetih let je začel prevzemati vedno pomembnejše naloge znotraj slovenske arhivske službe. Leta 1988 je postal svetovalec direktorja za koordinacijo in razvoj arhivske službe. Po osamosvojitvi Slovenije je bil krajše obdobje svetovalec ministra za kulturo za področje arhivske dejavnosti, nato se je leta 1993 vrnil v Arhiv Republike Slovenije. Takrat je bil za direktorja arhiva imenovan Vladimir Žumer in Marjan Zupančič za namestnika direktorja. Tako na ministrstvu za kulturo oziroma kasneje kot namestnik direktorja državnega arhiva je Marjan Zupančič sodeloval pri vseh spremembah in reorganizacijah Arhiva Republike Slovenije, ki so v obdobju po osamosvojitvi Slovenije razširile delokrog in pomembno spremenile pristojnosti državnega arhiva. Naloge namestnika direktorja je opravljal vse do upokojitve v septembru 2010.

V dolgoletni in plodni karieri je bil član številnih komisij, sodeloval je pri številnih pomembnih arhivskih projektih. Od leta 1997 je bil denimo predsednik komisije za preizkus strokovne usposobljenosti delavcev javnopravnih oseb, ki delajo z dokumentarnim gradivom. Ukvarjal se je s problematiko arhivskega gradiva pri javnopravnih osebah in s pripravo predpisov v zvezi s tem. Sodeloval je tudi pri pripravi arhivskih zakonov, sprejetih v letih 1997 in 2006, posebej intenzivno še pri njihovem medresorskem in parlamentarnem usklajevanju. Kot namestnik direktorja je marsikdaj opravljal naporna birokratska dela, kot so bile priprave različnih elaboratov, letnih načrtov in poročil. Kljub temu da njegova vloga ni bila tako opazna, morda celo nekoliko spregledana, pa je bila pomembna, saj je opravil marsikatero nevhvaležno in zahtevno delo. Pri tem mu je bilo marsikdaj v pomoč dejstvo, da je imel tako znotraj državnih ustanov, delno tudi v političnih krogih po-

znanstva. Opravi je pomembno vlogo pri vodenju izgradnje arhivskih skladišč v kompleksu nekdanje vojašnice na Roški cesti. Od srede devetdesetih let je dejavno sodeloval pri številnih projektih Arhiva Republike Slovenije, navsezadnje je bil tudi med tistimi, ki so sodelovali pri načrtih pristopa do ravnanja z elektronskim arhivskim gradivom. Pri svojem delu je kljub marsikdaj nezavidljivim in zapletenim situacijam znotraj arhivske stroke in ne ravno dobremu odnosu do arhivske službe s strani države in politike ostajal potrpežljiv, prizadeven in vztrajen ter do svojih sodelavcev vedno kolegialen, pripravljen na dialog in do vzeten za dobre predloge, ne glede na to, od kod so prišli. Pri uspehih pa je ostajal skromen. Zadnje obdobje pred njegovo upokojitvijo je bilo, zaradi menjav direktorjev in večje osredotočenosti politike na arhive zanj še posebno naporno.

Vendar ni bil aktiven le na arhivskem področju. Po slovenski osamosvojitvi je začel, zlasti v domačem lokalnem okolju, tudi politično delovati. Bil je med ustanovitelji občinskega odbora stranke Slovenski krščanski demokrati. Od leta 1997 je bil član različnih odborov Občine Trebnje in bil imenovan tudi za prvega podžupana te občine. V obdobju od leta 2002 do leta 2006 je bil član Občinskega sveta Občine Trebnje in član različnih komisij, v mandatu od leta 2006 do leta 2010 je bil predsednik občinskega Nadzornega odbora. Posebej je bil dejaven na področju kulture. Več kot deset let je bil predsednik občinske strokovne komisije za kulturo, pred 25 leti je bil tudi soustanovitelj Kulturnega društva Trebnje. V tej vlogi je organiziral različne dogodke, praznovanja, koncerte, simpozije in podobno. Pomembno vlogo je odigral pri obeležitvah spominskih dni znamenitih oseb, ki so se rodile v Trebnjem, posebej Friderika Barage in Alojzija Šuštarja. Sodeloval je pri urejanju spominskih zbornikov, posvečenih nadškofu Šuštarju, in tudi pri urejanju Občinskih zbornikov občine Trebnje. V domačem kraju je odigral opazno vlogo še pri postavljanju spomenika zamolčanim žrtvam druge svetovne vojne, kipu nadškofa Šuštarja in obnovi spomenika padlim v prvi svetovni vojni.

S smrtjo Marjana Zupančiča se je poslovil še eden od zavzetih arhivskih delavcev, ki so zaznamovali slovensko arhivistiko v desetletjih na prehodu iz 20. v 21. stoletje. Spominjali se ga bomo kot zavzetega arhivista ter predvsem dobrohotnega in prijaznega sodelavca.

Naj počiva v miru.

dr. Matevž Košir

Poslovil se je dr. France Štukl 1942–2022

V tistem jesenskem popoldnevu se je 10. novembra 2022 za vedno poslovil dr. France Štukl, arhivist, zgodovinar, umetnostni zgodovinar, prejemnik Aškerčeve nagrade, častni občan Občine Škofja Loka in častni član Muzejskega društva Škofja Loka. Ko je dva meseca pred tem praznoval 80 let izredno ustvarjalnega in plodovitega življenja, ni nihče niti slutil, da se njegovo zemeljsko bivanje tako nezadržno izteka. Toliko zdravstvenih ovir je že uspešno premagal, da smo vsi mislili, da bo njegovo srce zdržalo tudi to preizkušnjo in se bomo skupaj veselili izida njegove zadnje knjige. A se je izteklo drugače, vendar ostajajo lepi spomini na leta poklicnega druženja in sodelovanja ter njegova bogata arhivska in publicistična zapuščina.

Dr. France Štukl se je rodil 5. septembra 1942 v Celovcu, kjer sta živela njegov dedek in babica in kar ga je, kot je sam večkrat pripovedoval, zaznamovalo za vse življenje, saj so ga v državljansko knjigo nove Jugoslavije zasilno zabeležili šele ob poroki, nakar se je leta 1991 spet znašel med izbrisanimi. Kljub